

En kvarts miljon barn i Sverige är fattiga. Vissa av dem jobbar varje dag efter skolan – för att familjen ska klara sig. En av dem är Jenny, 15 år:

– Jag måste tjäna pengar till mat

TEXT: JOHANNA LUNDHOLM
ILLUSTRATION: STINA LÖVKVIST

När Jenny var ungefär 9 år insåg hon att hennes familj hade mindre pengar än andra. Hon var hemma hos en kompis som hon aldrig varit hos tidigare. Kompisens rum var fullt av dockor, affischer och leksaker.

Då upptäckte Jenny att hon levde annorlunda. För själv hade hon nästan inga leksaker alls och hon hade väldigt lite kläder. Dessutom delade hon rum med sina syskon.

– Då förstod jag att saker kostar

pengar, och vi har inga pengar, säger Jenny.

Jenny, hennes syskon, deras mamma och ett syskons partner bor på ett hotellhem sedan två år tillbaka. Hotellhem är lägenheter som finns för personer som inte har råd med en vanlig bostad. Jennys familj blev vräkt (utkastad) från sin förra lägenhet, eftersom de inte kunde betala hyran.

Just nu har familjen väldigt lite pengar. Mamman har ett jobb, men lönen räcker inte. För att de ska ha råd att betala räkningar och köpa mat måste även Jenny och hennes syskon jobba.

– **Jag tycker att** det är en nyttig erfarenhet att jobba och tjäna egna pengar. Men att behöva jobba för att ha råd med mat får mig att må dåligt. Jag undrar varför vi inte får mer hjälp.

Jenny började jobba när hon var 12 år. När klasskompisarna går på bio går hon ut med hundar eller passar andras små barn. På grund av jobbet har hon svårt att hänga

med i skolan. Ofta tvingas hon vara vaken till sent på kvällen eller stiga upp tidigt på morgonen för att hinna plugga. Läxorna lämnar hon därför ibland in för sent.

– Det kan ju försämra mina betyg nu när jag ska söka in till gymnasiet. Därför tycker mamma inte om att vi måste jobba för att pengarna ska räcka. Hon tycker att familjer som har många barn borde få mer bidrag, säger Jenny.

Hon förklarar att de är väldigt många som ska ha mat. Jenny är nämligen näst yngst av sex syskon. Totalt bor de åtta personer i lägen-

250 000 fattiga barn i Sverige

- Ungefär vart åttonde barn i Sverige (drygt 250 000) lever i fattigdom.
- Med fattigdom i Sverige menas att familjen inte har pengar till det nödvändigaste, som mat och hyra.
- För barnen kan det innebära att de inte har råd att följa med på skolutflykter, hålla på med en sport eller gå på bio med kompisar.

Källa: Rädda Barnen och Statistiska Centralbyrån.

heten – som bara har två rum.
– Det är svårt att få vara ifred.
Men vi är vana vid att bo trångt,
säger Jenny.

När Jenny var yngre skämdes hon för att familjen inte hade några pengar. Hon började jämföra sig med andra och såg att hon var omodern jämfört med sina klasskompisar. Kläderna var gamla och slitna, eftersom hon ärvde allt från syskonen.
– Jag har inte råd att vara mig

själv. Jag tvingas vara som mina syskon, eftersom det är deras kläder jag ärver.
Helst skulle hon vilja ha ett eget rum. Och att alla syskon slapp jobba. Men jättemycket pengar vill hon inte ha. Hon skulle bara få skuld känslor.
– Visst, jag vill överleva och göra roliga saker. Men det finns många andra som behöver pengar.
Jenny är inte längre avundsjuk på kompisar som har dyra kläder och ofta går på bio.

– Man ska inte skämmas för att man har dålig ekonomi. Det är inget fel.

Jenny tycker att hon har blivit en bra person för att hon har haft det svårt. Hon lägger märke till orättvisor i samhället och vill försöka att förändra dem. Och hon har en plan: att klara gymnasiet, söka till högskolan och sedan jobba som psykolog. Då kommer allt att ordna sig.

– Det är en plan jag håller fast vid och som gör det enklare att leva i nuet, säger Jenny. ■

Jenny heter egentligen något annat.

Eftersom Jenny jobbar så mycket måste hon ofta sitta uppe till sent med läxorna.

**Adam,
11 år, har
inte råd
att hänga
med kompisarna till
badhuset.**

– Jag försöker vara glad för det jag har

Adam, 11 år, drömmer om att vinna några hundra tusen kronor. Då skulle han slippa komma med ursäkter för att han inte har råd.

För några år sedan skilde sig Adams föräldrar. Efter det har hans pappa bytt jobb och fått sämre lön, bilen har krånglat och nu har hans mamma blivit arbetslös.

– Det var när de skilde sig som det började bli svårt att få ekonomin att gå ihop, berättar Adam.

När Adams kompisar frågar honom om han vill följa med och bada eller göra något annat, måste han ofta komma med en ursäkt. Han försöker undvika att säga att han inte har råd, eftersom han tycker att det känns konstigt. I stället säger han att han inte har

tid, att han ska göra något annat.

– Ibland känner jag mig dum för att jag ljuger ihop något. Men de flesta vet nog hur det är och verkar förstå, säger han.

Adam vill inte fråga sina föräldrar om pengar. Och om han någon gång får pengar är det väldigt lite. Mindre än vad kompisarna får.

– **Jag brukar tacka** för det jag får. Men inte bara det, jag försöker att vara väldigt snäll tillbaka också, säger han.

En dröm Adam har är att vinna några hundra tusen kronor.

Markoolio "fuskade" med jeansen

Biobesök, tv-spel och nya kläder var ovanligt för Markoolio när han var barn.

– Alla kompisar fick nya cyklar. Självt fick jag en från grovsoporna, berättar han.

FOTO: AFTONBLADET BILD

Marko "Markoolio" Lehtosalo växte upp med sin mamma och två yngre syskon i Orminge utanför Stockholm. Mamman jobbade som städerska på ett sjukhus och familjen hade dåligt med pengar.

När kompisarna fick nya, fina vinterjackor köpte Markos familj begagnade kläder i en affär under tvättstugan.

– Vi hade alltid mat på bordet. Men det är klart att jag önskade att vi hade mer pengar. Då hade vi kunnat köpa fler prylar och hitta på mer saker, säger Marko.

Om han vann pengar skulle han ge bort lite till sina föräldrar. Hans mamma brukar säga att hon skulle betala alla skulder om hon vann pengar.

Förutom att hjälpa henne skulle Adam köpa något dyrt till sig själv. Något som han annars aldrig skulle ha råd med och som ingen annan i klassen heller kan köpa.

Men Adams mamma brukar säga: "Var glad för det du har." Det försöker Adam vara. Till exempel fick han ett efterlängtat Xbox i julklapp.

– Jag tänker:

"Wow, jag har i alla fall det – och det är det inga många andra som har", säger han. ■

Adam heter egentligen något annat.

"Ibland känner jag mig dum för att jag ljuger."

Adam brukar låtsas att han är upptagen när kompisarna vill ha med honom på bio.

Ofta blev han avundsjuk. Att ha rätt kläder var viktigt och Marko ville så gärna ha ett par märkesjeans. En gång fick han ett trasigt par av en kompis. Han sprättade bort märket och sydde på det på sina egna byxor. Då såg det åtminstone ut som om han hade märkesjeans.

– **Det här med att** ha rätt kläder är så himla överdrivet. Fast det är lätt att säga. Jag vet hur viktigt det är när man går i skolan, säger Marko.

När det var dags att betala in pengar till klassresan blev det också jobbigt. Marko hade svårt att betala.

– **Det blev inga** finsemestrar för mig och mina syskon direkt. Vi fick fiska, dra i väg och bada och göra sådant som inte kostade pengar.

I dag har Marko fått råd att köpa dyra saker. Han berättar att han då och då gör det.

– Men jag har respekt för pengar och tänker alltid till en extra gång först.

Men hallå, ministern!

KP ringde upp Göran Hägglund, som är Sveriges socialminister. Han ansvarar för att familjer och barn ska ha tillräckligt mycket pengar för att klara sig.

Inget barn får jobba för att familjen ska klara sig. Det står i Barnkonventionen (se fakta längst ner). Men det är ju precis vad 15-åriga Jenny i artikeln måste göra!

– Det ska inte vara så i ett land som Sverige, säger Göran Hägglund. Barn ska få vara just barn och ha rätt till lek och kompisar. Men vi kan inte förbjuda Jenny att jobba.

Så vad ska till exempel Jennys familj göra?

– Familjer som har fler än ett barn får ett extra bidrag. För varje barn man har får

man mer pengar.

I sommar höjs det bidraget och det kommer att göra att familjer med många barn får det lite bättre. Jag tycker också att familjen ska undersöka om de kan få extra pengar, eftersom de har det så tufft.

Hur kan det påverka barn att familjen är fattig?

– Det kan leda till att man känner sig utstött och annorlunda. Men det viktigaste är att fler vuxna kan få jobb och tjäna pengar. Då kan fattigdomen minska.

Fakta: Alla barn har rätt till en rimlig levnadsstandard. Det står i Barnkonventionen. Det är ingen lag, utan en samling regler om barns rättigheter som Sverige har lovat att följa. Att ha en rimlig levnadsstandard betyder till exempel att ha pengar till mat, kläder och hyra.